

OECD foglalkoztatási kilátások 2011-re

Összefoglalás magyarul

- Az OECD foglalkoztatási kilátások c. kiadvány az OECD éves beszámolója az OECD-térség munkaerő-piaci és foglalkoztatási helyzetéről.
- A 2011. évi kiadás a pénzügyi és gazdasági válságot követő munkaerőpiaci körülményekről nyújt áttekintést. Míg a munkanélküliség összességében csökkent a recesszió során elért csúcsértékéhez képest, számos országban még mindig magas szinten áll, különösen a sebezhető csoportok, így például a hátrányos helyzetű fiatalok esetében. A költségvetési nyomás ellenére is lényeges fontosságú a megfelelő intézkedések fenntartása a nagyfokú munkanélküliséggel való megküzdés érdekében.
- A 2008–2009. évi recesszió kemény erőpróbát jelentett az OECD-országok szociális hálói számára. A Foglalkoztatási kilátások c. dokumentum azonosítja a munkanélküliek jövedelemtámogatása terén fennálló potenciálisan jelentős hézagokat. A válságból leszűrt tanulságok közé tartozik, hogy mély recesszió során indokolt lehet a munkanélküli juttatások maximális időtartamának átmeneti növelése, különösen olyan országokban, ahol e juttatások szokásos időtartama viszonylag rövid, és a tartósan munkanélküliek hozzájárulása az „utolsó menedékként” szolgáló juttatásokhoz korlátozott.
- A 2011. évi kiadás úgyszintén elemzi a feltörekvő gazdaságokban alkalmazott szociális védőprogramokat, valamint azt, hogy azok miként alakíthatók úgy, hogy ne ássák alá a foglalkoztatási ösztönzőket. A brazilai munkanélküli-biztosításra, a dél-afrikai pénzjuttatásokra és a mexikói egészségbiztosításra vonatkozó mélyreható felmérés megmutatja, hogy a szociális védőháló kiterjesztése a feltörekvő gazdaságokban megfelelő tervezettség esetén hozzájárulhat a munkaerőpiaci eredmények javulásához.
- A 2011. évi kiadás kimutatja, hogy az OECD-országokban számos dolgozó tapasztalja évről évre a munkából származó bevételek nagyfokú ingadozását. Az egyéni bevételek nagyfokú, hirtelen csökkenése növeli a háztartások elszegényedése és a pénzügyi stressz kockázatát, azonban a progresszív jövedelemadó és a bőkezű munkanélküli juttatások általában mérséklik a bevételek volatilitásának a háztartások jólétére gyakorolt hatását. A foglalkoztatottság védelme tompíthatja a makroökonómiai sokkoknak a foglalkoztatottságra és keresetekre gyakorolt rövid távú hatását. Az elbocsátást érintő szigorú szabályozások azonban gyakran a munkaerőpiac kettősségével járnak együtt, mely szükségessé teszi, hogy a politikai döntéshozók egyensúlyt hozzanak létre az elbocsátásra vonatkozó szabályok egymással versengő hatásai között.
- A Foglalkoztatási kilátások c. dokumentum megmutatja, hogy az OECD-országok területén hozzávetőlegesen négyből egy dolgozó túlképzett az általa betöltött munkakörhöz viszonyítva, míg ötből némileg több mint egy alulképzett. A képzettségek hibás illeszkedése nem feltétlenül hordoz magában valódi összeférhetetlenséget a dolgozók képességei, valamint a munkaerőpiac által megkövetelt tudás között. A túlképzett dolgozók körülbelül 40%-a azonban úgy véli, hogy megvan a megfelelő képessége ahhoz, hogy igényesebb feladatoknak is megfeleljen a munkahelyen. Ezek és más új empirikus megállapítások alapot szolgáltatnak ahhoz, hogy jobban megértsük az oktatási rendszereket, az élethosszig tartó oktatás intézményei és a munkaerőpiaci politikák lehetséges szerepét abban, hogy a dolgozók elsajátítsák a munkaerőpiacon szükséges képességeket, s e képességek illeszkedjenek a legmegfelelőbb munkakörökhöz.

BEFEJEZETLEN ÜGY: BEFEKTETÉS A FIATALOKBA

Az erőteljesebb munkahelynövekedés elősegítése elengedhetetlen, de szükség van szélesebb körű intézkedésekre is a munkaerőpiac strukturális problémáinak kezelésére...

A hosszú távú munkanélküliség kezelésére adott kulcsfontosságú válaszként a sok új munkahely teremtésével járó gazdasági növekedést kell elősegíteni. Önmagában azonban nem feltétlenül elegendő megragadni azokat az elveszett lehetőségeket, amelyek a válságot megelőzően álltak rendelkezésre, amikor a jobb gazdasági körülményeknek sem sikerült tartósan csökkenteni a jövedelmek valamint a jól fizető és produktív munkahelyekhez történő hozzáférés terén fennálló egyenlőtlenséget. Sőt, amint az az OECD 2008. évi Növekvő egyenlőtlenség? című jelentésének küszöbön álló folytatásában dokumentálásra került, a szóban forgó egyenlőtlenségek némelyike még tovább mélyült.

Bizonyos fiatalok esetében magas a kockázata annak, hogy elveszítik a kapcsolatukat a munkaerőpiaccal, s ezt a kockázatot a válság még hangsúlyosabbá tette...

Nevezetesen, több intézkedésre van szükség, hogy tartósan javítsák azon fiatalok munkaerőpiaci eredményeit, akiket a recesszió aránytalanul súlyosan érintett (amint a jelen kötet 1. fejezetében dokumentálásra került). 2011 első negyedévében a (15 és 24 éves kor közötti) fiatalok munkanélküliségi rátája 17,4% volt az OECD-országok területén, a (25 éves és annál idősebb) felnőttekre jellemző 7%-kal összevetve.

De a fiatalok munkanélküliségére vonatkozó ezen adatok csak részben ábrázolják azokat a nehézségeket, melyekkel a munkaerőpiacon szembe kell nézniük. Általánosabban véve, azon fiatalok esetében, akiknek állásuk sincs és az oktatásban vagy szakképzésben sem vesznek részt (az úgynevezett NEET csoport), magas a marginalizálódás és a munkaerőpiacról való kirekesztődés kockázata, s ez annál inkább így van, minél hosszabb ideig maradnak távol a munka világától. A 2010. év 4. negyedévében ez a csoport a 15–24 éves korú összes fiatal 12,6%-át jelentette abban a 30 OECD-országban, ahol adatok állnak rendelkezésre, a 2008-as 10,6%-hoz képest növekvő tendenciát mutatva. Ez 22,3 millió fiatalt jelent, akik közül 14,6 millió inaktív volt és nem folytatott tanulmányokat, 7,7 millió pedig munkanélküli volt.

A gyenge munkaerőpiaci fellendüléssel összefüggésben a fiatalokat (beleértve azokat is, akik jobb időszakokban találtak volna munkahelyet) jelentős és egyre növekvő arányban veszélyezteti az elhúzódó munkanélküliség és az inaktivitás, amely potenciálisan hosszú távú negatív következményekkel, úgynevezett „hegesedési hatásokkal” járhat karrierjük számára. E kockázatok közé tartoznak a hosszú távú elhelyezkedési nehézségek és a fizetésbeli különbségek jobb helyzetben lévő társaikhoz viszonyítva. Az iskolából az eljövendő években kikerülő fiatalok esetében nagyobb valószínűséggel jár küzdelemmel az álláskeresés a korábbi generációkhoz viszonyítva.

A fiatalok munkaerőpiaci kirekesztettsége megfelelően tanulmányozott probléma, amely azonban nem kínál könnyű megoldásokat...

A rossz munkaerőpiaci eredmények problémája a fiatalok bizonyos csoportjánál egyáltalán nem újdonság, s számos éve foglalkoztatja a kormányzatokat. Sőt, a fiatalok problémái az elmúlt 50 év során visszatérő témát jelentettek az OECD foglalkoztatáspolitikai elemzéseiben.

E munkából egyértelműen kiderült, hogy nem létezik gyors megoldás annak biztosítására, hogy minden fiatal jól indulhasson a munkaerőpiacon. Néhány ország sikeresebb a többinél, de mindegyiknek szembe kell néznie azon fiatalok kemény magjával, akik esetében fennáll a munkaerőpiacról való kiszorulás kockázata. Az intenzívebb munkahelyteremtés a megoldás kulcsfontosságú része, de ez csak akkor segít az összes fiatalon, ha egybe

intézkedések is kísérik. Az OECD 2010. évi Jó az indulás? Munkahelyek fiatalok számára című elemzése, amely 16 ország áttekintéséből leszűrt kulcsfontosságú tanulságokat elemzett, számos jó gyakorlatot emelt ki, mely azt szolgálja, hogy a fiatalok megvessék lábukat a karrierlétrán.

Lényegében kétirányú megközelítésre van szükség, hogy egyrészt megszüntessék a fiatalok jobb munkaerőpiaci beilleszkedését akadályozó strukturális gátaikat, másrészt pedig, hogy megoldást találjanak a foglalkoztatásban, illetve az oktatásban részt nem vevő fiatalok számának válság keltette növekedésének problémájára.

A strukturális problémákat kezelő intézkedésekre van szükség...

Először is, megfelelő politikákat kell életbe léptetni ahhoz, hogy a hosszú távú sikertelenség után az összes fiatal kedvezőbbben indulhasson a munkaerőpiacon. Mindenekelőtt „megelőző jellegű” intézkedésekre van szükség a kora gyermekkori oktatás és gondozás javítására, különösen az alacsony jövedelmű családokból származó, illetve hátrányos helyzetű gyermekek esetén. A teljes hatékonyság érdekében ezeket az intézkedéseket a tankötelezettség teljes időszaka alatt fenn kell tartani. Ez pedig segít minimumra csökkenteni az iskolából való kimaradást.

Ezen intézkedéseket olyan erőfeszítésekkel kell kiegészíteni, melyek célja, hogy jobb összhang teremtsék a fiatalok által az iskolában elsajátított és a munkaerőpiacon szükséges készségek között. A jelen kötet 4. fejezetében szereplő dokumentáció szerint a fiatal dolgozók tekintélyes hányada túlképzett az általa betöltött álláshoz viszonyítva, bár ez az arányszám a korral együtt csökken. A képzettségek téves illeszkedésének csökkentése az oktatási rendszerek részéről jobb válaszadási képességet igényel a képzettségek iránti változó igényekre, valamint szükségessé teszi a választási lehetőségek erősítését az oktatás terén, például a jobb szakoktatási és képzési lehetőségek irányában.

Végül pedig, a fiatalok alkalmazását akadályozó gátaikat is ki kell küszöbölni. Nevezetesen, a rendkívül szegmentált munkaerőpiacok, amelyek a tartós munkaszerződésekre vonatkozó túlzott szigorúságú szabályozásból erednek, azt jelenthetik, hogy a rövid távú, belépő szintű munkahelyek nem vezetnek stabilabb állások felé, ehelyett zsákutcává válnak. Ha az átlagbérekhez képest túl magasra állítják be őket, a minimálbérek úgyszintén ellenőztönzőként szolgálhatnak a munkaadók számára az alacsony képzettségű és tapasztalatlan fiatalok felvétele tekintetében. Bizonyos országok ezért minimálbér alatti bérarákat alkalmaznak a fiatalok esetében.

A költségvetési nyomás ellenére is kritikus fontosságú, hogy megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a fiatal munkanélküliek tekintélyes számnövekedését visszaszorítani célzó költséghatékony intézkedésekhez...

A politikai intézkedések második vonalát a fiatalok azon munkanélküliség-növekedésének visszaszorítására kell irányítani, amely a közelmúlt pénzügyi és gazdasági válsága során jelentkezett. Mivel számos országban egyre nagyobb a nyomás a költségvetési konszolidáció iránt, fontos, hogy a kormányzatok előnyben részesítsék a fiatalok munkaerőpiaci eredményeit célzó költséghatékony beavatkozásokat. A politikáknak tehát a leghátrányosabb helyzetűekre kell koncentrálniuk, beleértve a tartósan munkanélkülieket, s azokat, akiknél magas a kiszorulás kockázata.

Az álláskeresést segítő programok bizonyultak a legköltséghatékonyabb korai beavatkozásnak azon fiatalok esetében, akiket munkába állásra késznek értékelték. A szociális védőháló átmeneti kiterjesztése úgyszintén kulcsfontosságú lehet abban, hogy megelőzze a szegénységet a munkanélküli fiatalok körében. Amint a jelen kötet 3. fejezete dokumentálja, a keresetek volatilitása különösen magas a fiatalabb dolgozók esetén. Bizonyos országokban bértámogatásokat is bevezettek annak érdekében, hogy a munkaadókat az alacsony képzettségű munkanélküli fiatalok felvételére ösztönözzék. Annak érdekében azonban, hogy elkerüljék az e támogatásokkal együttjáró holtsúlyhatásokat (pl. az olyan munkaerő-felvételeket, amelyekre a támogatások nélkül is sor került volna), e támogatásokat megfelelő célzottsággal kell nyújtani, például a kis- és középvállalatokra vagy a gyakornoki szerződésekre koncentrálni. Számos országban szükség lehet a „tanulj és dolgozz” programlehetőségek, mint például a gyakornoki képzés és más kettős szakoktatási és képzési programok kibővítésére.

Végül pedig az intenzívebb, korrekciós jellegű segélyprogramokat a társadalmi kirekesztettség által leginkább veszélyeztetett fiatalokra kell koncentrálni. Míg az osztályterembe visszavezető stratégiák számukra

kontraproduktívnak bizonyulhatnak, a hagyományos iskolán kívüli képzési programok – rendszeres szakmai gyakorlattal és felnőtt mentorálással kombinálva – gyakran jobb stratégiának bizonyulnak e leszakadt fiatalok számára.

A fiatalokba eszközölt befektetésnek kulcsfontosságú politikai célként kell megfogalmazódnia annak érdekében, hogy kedvezőbb hosszú távú gazdasági és társadalmi eredmények szülessenek mindenki számára.

A fiatalokba eszközölt befektetésnek és a munka világában való kedvezőbb indulásuk biztosításának kulcsfontosságú politikai célként kell megfogalmazódnia. Ellenkező esetben igen nagy a kockázata annak, hogy a lemaradt fiatalok alkotta kemény mag megmarad vagy még tovább növekszik, s e fiatalok rossz foglalkoztatási és kereseti kilátásokkal néznek szembe. A korosodó populációk tükrében az OECD-gazdaságok és társadalmak egyszerűen nem engedhetik meg maguknak az ilyen kimenetellel járó hatalmas gazdasági és társadalmi költségeket.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre: www.oecd.org/bookshop

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights

